

70-річчя члена-кореспондента НАН України Ю.С. САМОЙЛЕНКА

Юрій Стефанович Самоїленко народився 17 вересня 1943 р. у с. Владимирівка Волгоградської області в родині відомого українського філолога Стефана Пилиповича Самійленка. У 1965 р. закінчив Дніпропетровський державний університет, у 1967–1969 рр. навчався в аспірантурі Інституту математики НАН України, де під керівництвом академіка Ю.М. Березанського підготував і в 1970 р. захистив кандидатську дисертацію зі спеціальності «математичний аналіз». Відтоді Юрій Стефанович працює в Інституті математики НАН України, нині — на посаді завідувача відділу функціонального аналізу. У 1989 р. здобув науковий ступінь доктора фізико-математичних наук і вчене звання професора, в 2003 р. його обрано членом-кореспондентом НАН України.

Дослідження Ю.С. Самоїленка стосуються функціонального аналізу, спектральної теорії операторів, сімей операторів та підпросторів, математичної фізики. Найбільш вагомий внесок він зробив у розвиток функціонального аналізу та його застосувань.

У галузі просторів функцій нескінченної кількості змінних і пов'язаних із ними нескінченних наборів самоспряжених операторів у гільбертовому просторі Юрій Стефано-

вич здобув важливі результати, які пізніше застосував разом зі своїми учнями до вивчення класів некомутованих наборів — зображень нескінченновимірних груп та алгебр Лі, градуїованих аналогів комутованих і некомутованих алгебр Лі, зображень операторних співвідношень, пов'язаних із динамічними системами, зображень напівлінійних співвідношень, алгебр із віківським упорядкуванням та інших проблем, що потребують дослідження структури некомутованих наборів операторів. Отримані в цьому напрямі результати широко використовують у світових математичних дослідженнях.

Близько десяти років тому увагу Ю.С. Самоїленка привернув окремих клас математичних проблем — вивчення структури наборів підпросторів гільбертового простору. Юрій Стефанович та його учні встановили цікаві й важливі зв'язки з проблемою Хорна — Вейля, ортоскалярними зображеннями графів, теорією сингулярних інтегральних рівнянь та іншими сучасними проблемами математики й одержали низку вагомих результатів щодо структури наборів підпросторів, які задовольняють певним природним умовам.

Дослідження умов існування конфігурацій підпросторів, пов'язаних зі скінченними графами, потребувало додаткового вивчення спектральних властивостей графів. При цьому дослідження найпростіших класів нескінченних графів привело до постановки нових цікавих задач і отримання результатів стосовно спектрів фінітно збурених матриць Якобі, що викликали значний інтерес у фахівців зі спектральної теорії операторів та її застосувань.

У доробку Юрія Стефановича — понад 200 наукових статей, 3 монографії і 3 навчальні посібники. Під його керівництвом захищено 3 докторські і 23 кандидатські дисертації. Ю.С. Самоїленко є членом ред-

колегій трьох математичних журналів, головою спеціалізованої ради із захисту докторських дисертацій при Інституті математики НАН України.

Високий професійний рівень досліджень Ю.С. Самойленка підтверджують міжнародні гранти на виконання спільних проектів з ученими Німеччини, Росії, Швеції. Уже багато років активно працює створена Юрієм Стефановичем наукова група з алгебраїчних проблем функціонального аналізу, яка об'єднує математиків з різних наукових установ Києва. Її роботи здобули заслужене визнання провідних вітчизняних і світових фахівців.

Наукові досягнення Ю.С. Самойленка відзначено Державною премією України в галу-

зі науки і техніки (2007), срібною медаллю ім. М.М. Боголюбова (2009) та Георгіївською медаллю «Честь. Слава. Труд» (2013).

Усіх, хто працює з Юрієм Стефановичем, захоплює його надзвичайне вміння ставити цікаві математичні проблеми, заохочувати до їх дослідження. Він постійно перебуває в колі студентів, аспірантів і колег-науковців, з якими обговорює нові математичні ідеї. Після такого спілкування з'являється натхнення, бажання мислити і працювати.

Наукова спільнота, колеги, учні та друзі Юрія Стефановича щиро вітають його з ювілеєм і бажають міцного здоров'я, активного довголіття, творчого піднесення й насаги для нових здобутків на науковій ниві.

70-річчя члена-кореспондента НАН України В.Ф. САГАЧА

Вадим Федорович Сагач народився 21 вересня 1943 р. в родині освітян, яка перебувала в евакуації у с. Мала Кандава Ульяновської області. У 1960 р. Вадим Федорович вступає до Ленінградського медичного інституту, під час навчання знайомиться та спілкується з визначним патофізіологом, учнем академіка О.О. Богомольця професором Л.Р. Перельманом. Після закінчення інституту служив в армії, працював лікарем Херсонського морського порту. У 1970 р.

В.Ф. Сагач став аспірантом Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця НАН України. Науковим керівником його дисертації, захищеної в 1974 р., був інший славетний учень О.О. Богомольця, всесвітньо відомий патофізіолог і геронтолог академік АМН СРСР Микола Миколайович Горєв.

Після захисту дисертації Вадим Федорович працював молодшим, а потім старшим науковим співробітником відділу експериментальної кардіології, яким завідує видатний патофізіолог О.О. Мойбенко. У 1986 р. В.Ф. Сагач очолив відділ фізіології кровообігу і захистив докторську дисертацію. В 1992 р. його було призначено заступником директора з наукової роботи Інституту фізіології ім. О.О. Богомольця, у 1995 р. — обрано членом-кореспондентом НАН України зі спеціальності «фізіологія людини і тварин».

Основними напрямками наукової роботи В.Ф. Сагача є дослідження імуногенних змін діяльності серця і системної гемодинаміки; механізмів порушень кровообігу в разі дії екстремальних факторів і пошук шляхів їх корекції; механізмів впливу місцевих